

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2026-893863794

DOS-2023-0004945

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde

Staten

14 juli 2026

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Openstellingsbesluitsubsidie 2026 pilots kritieke grondstoffen

Advies

1. Vast te stellen het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026;
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarmee ter kennisname wordt aangeboden het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026;
3. Te bepalen dat het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026 wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad;
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026.

Besluit GS

vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026
- GS-brief aan PS Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026

Toelichting voor het College

In Zuid-Holland werken we toe naar een volledig circulaire samenleving in 2050. Dit betekent een samenleving zonder afval, waarin bestaande grondstoffen en materialen worden hergebruikt voor nieuwe producten. Om deze ambitie waar te maken, stimuleert de provincie Zuid-Holland samenwerking tussen ondernemers, onderzoekers, inwoners en overheden. Aangezien maar liefst 30% van het grondstoffenverbruik in Zuid-Holland ligt, stimuleert de provincie op allerlei manieren deze gezamenlijke zoektocht. Met het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026 wordt uitvoering en invulling gegeven aan onze transitie- en innovatieaanpak uit de GS-Beleidsnota innovaties in de circulaire transitie; stimuleren doorbraakprojecten in Zuid-Holland (GS, 28 juni 2022, PZH-2022-811423151). Kern van de innovatieaanpak is om bedrijven te verleiden, samenwerking te stimuleren, hiervan te leren en vertalen naar fundamentele vernieuwing. Zo worden de circulaire innovaties verder gebracht.

Het Openstellingsbesluit subsidie pilots kritieke grondstoffen Zuid-Holland 2026 is een concrete invulling op basis van de Subsidieregeling circulair Zuid-Holland (GS, 28 juni 2022 PZH-2022-811423151). Dit wordt de 7e openstelling van de Subsidieregeling circulair Zuid-Holland. Eerder richtten de openstellingen zich op doorbraakprojecten voor de thema's: Natuurlijke restromen, Biobased bouwen, Circulaire Sloop & Oogst, Circulaire Hubs en Herbruikbare verpakkingen. Dit is de eerste openstelling voor pilots.

Thema Kritieke Grondstoffen

De toelevering van grondstoffen wordt internationaal steeds dwingender ingezet als geopolitiek drukmiddel. Denk aan China die de export van chips naar Europa stilzet naar aanleiding van een conflict over het bestuur van de Nederlands-Chinese chipfabrikant Nexperia (najaar 2025). Of kijk naar de Verenigde Staten die de winning van grondstoffen in Oekraïne als voorwaarde stelt voor steun aan Oekraïne in de strijd tegen Rusland (2024-2025). En die druk blijkt effectief. In Europa ervaren we in toenemende mate dat een haperende toelevering van grondstoffen een grote impact kan hebben op alle geledingen van onze economie en samenleving. De adviezen van [Peter Wennink](#) (2025) en [Mario Draghi](#) (2024) over de economische weerbaarheid van respectievelijk Nederland en de Europese Unie, benadrukken beiden het belang van een sterkere strategische onafhankelijkheid van Europa.

Daarbij speelt de toeleveringszekerheid van kritieke grondstoffen (in het Engels: Critical Raw Materials, CRMs) een hoofdrol. Naast deze meer strategische relevantie van kritieke grondstoffen, zijn CRMs ook doorslaggevend voor de energietransitie, defensie, de digitale transitie, de zorg en het opbouwen van een circulaire economie.

De Europese Commissie stelt voor de Europese Unie vast welke materialen behoren tot de groep van kritieke grondstoffen vast. Dat deed zij voor het laatst in de Critical Raw Materials Act (CRMA, 2024), waarin 34 metalen en mineralen zijn opgenomen. Daarbij gelden twee voorwaarden:

1. De grondstoffen zijn van groot belang voor de Europese economie.
2. Zij hebben een groot toeleveringsrisico: als deze toelevering stopt kan dat grote schade met zich meebrengen voor de economie en het welzijn van de Europese lidstaten en burgers.

Deze kritieke grondstoffen zijn van doorslaggevend belang voor alle maatschappelijke sectoren. Drones, computers, medische apparatuur (zoals MRI- technologie en röntgenapparaten), windmolens: kritieke grondstoffen zitten overal in. Op dit moment worden vrijwel alle benodigde kritieke grondstoffen geïmporteerd. Hierdoor heeft (ook) Zuid-Holland 'een massale afhankelijkheid van enkele landen. Zuid-Holland heeft een grote voorraad aan deze grondstoffen. Bijvoorbeeld: de circa 336 windmolens die in Zuid-Holland op het land staan zijn samen goed voor zo'n 170 ton aan kritieke grondstoffen (vooral neodymium uit de magneten). Ongeveer 300.000 zonnepanelen bevatten zo'n 1,5 miljoen kilo aan kritieke grondstoffen (vooral koper en aluminium). Ook smartphones, elektrische auto's, fietsaccu's, medische apparatuur herbergen grote voorraden aan waardevolle grondstoffen.

Het gros van deze grondstoffen wordt niet herwonnen, een deel belandt als afval in verbrandingsovens of wordt geëxporteerd naar China of een ander land buiten de EU, waar alsnog waardevolle grondstoffen worden herwonnen. Als Europa (waaronder Zuid-Holland) erin slaagt deze einde-levenscyclus producten niet langer als afval te behandelen maar als waardevolle bron voor kritieke grondstoffen, versterkt dat onze grondstofafhankelijkheid.

Kortom: er is vanuit geopolitiek en ecologisch oogpunt veel winst te behalen door kritieke grondstoffen te herwinnen uit producten die aan het einde zitten van hun eerste levenscyclus. De hamvraag is hoe dit op een economisch verantwoorde wijze te organiseren.

In de beleidsverkenning 'Kritieke grondstoffen en het belang voor de economie en energie van Zuid-Holland: Een beleidsverkenning en een voorstel voor vervolg' (PZH-2026-892274744) wordt benoemd dat de provincie kan inzetten op beleidsinterventies zoals het verminderen van de vraag naar kritieke grondstoffengebruik door het stimuleren van hergebruik, het ontwikkelen van alternatieve technieken zonder CRMs, het helpen opbouwen van circulaire waardeketens voor hergebruik en recycling, het stimuleren van relevante start-ups en scale-ups en gerichte kennisontwikkeling op CRMs. De verkenning benoemt ook dat de provincie Zuid-Holland een positief verschil kan maken door te werken aan een gunstig ecosysteem (infrastructuur, sterke netwerken, bewustzijn) en betere randvoorwaarden (vergunningen, ruimte, financiering). Dit openstellingsbesluit draagt bij aan bovenstaande door subsidie open te stellen voor pilots betreffende kritieke grondstoffen.

Deelplafond

Het deelplafond voor deze openstelling is € 300.000,00.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 300.000,00

Programma : Ambitie 4 - Concurrerend Zuid-Holland

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's. Er wordt geen verplichting aangegaan. Een verplichting wordt pas aangegaan als de

subsidies verleend worden. Het volledige bedrag is gedekt in de begroting.

Juridisch kader

Het Openstellingsbesluit vormt samen met de Subsidieregeling circulair Zuid-Holland de grondslag op basis waarvan de subsidies verstrekt kunnen worden. Het Openstellingsbesluit wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad en treedt dan in werking.

Overige juridische kaders die van belang zijn:

- *Algemene subsidieverordening Zuid-Holland*
- *Algemene Groepsvrijstellingsverordening van de Europese Commissie*

Dit openstellingsbesluit valt onder de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland en hierop is de Algemene Groepsvrijstelling van de Europese Commissie van toepassing.

Voorafgaande besluitvorming

- GS-beleidsnota 'Innovaties in de circulaire transitie; stimuleren doorbraakprojecten in Zuid-Holland'; GS 28 juni 2022
- Subsidieregeling circulair Zuid-Holland, GS 28 juni 2022
- Strategie 'Samen bouwen aan een Circulair Zuid-Holland, GS 12 december 2023
- Kritieke grondstoffen en het belang voor de economie en energie van Zuid-Holland: Een beleidsverkenning en een voorstel voor vervolg' (PZH-2026-892274744)

Proces

De aanpak en invulling van de Subsidieregeling circulair Zuid-Holland en dit Openstellingsbesluit is aan de orde gekomen via een open consultatie op sociale media (LinkedIn) én via de provinciale vernieuwersnetwerken en de gemeentelijke contactpersonen. Ook zal de openstelling worden genoemd in het regionaal overleg over kritieke grondstoffen.

Na vaststelling van het openstellingsbesluit zal de subsidieregeling opengaan voor het genoemde thema. Tussen 14 augustus tot en met 2 oktober 2026 kunnen aanvragers subsidie aanvragen voor pilots op het thema kritieke grondstoffen. Met online vragenuren worden geïnteresseerden ondersteund bij hun vragen. Via inhoudelijke rangschikking vindt de beoordeling van de aanvragen plaats. Binnen 13 weken na sluiting van de aanvraagperiode zal er een beschikking volgen.

Participatie en rolneming

Zie hierboven genoemd bij proces. Ook is de subsidieregeling afgestemd met het ministerie van Economische Zaken, gezien de verbinding van de subsidie met de nationale routekaarten maakindustrie.

Communicatiestrategie

De communicatie zal in hoofdlijnen bestaan uit digitale informatieverbreiding via onze website en het subsidieloket met algemene informatie over onze innovatieaanpak, doorbraakprojecten, criteria, vereisten en manier van aanvragen. Andere communicatiemiddelen zijn een persbericht en onze sociale media.